

**FUQAROLARNING O‘ZINI O‘ZI BOSHQARISH ORGANLARI NODAVLAT
NOTIJORAT TASHKILOTLARI VA FUQAROLARNING
HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTİKASIDAGI ISHTIROKI****Odilov Lazizbek G‘ayratjon o‘g‘li***Ichki ishlar vazirligi akademiyasi**3-kurs kursanti*

Anotatsiya: *mazkur maqolada fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari nodavlat notijorat tashkilotlari va fuqarolarning huquqbuzarliklar profilaktikasidagi ishtiroki haqida ilmiy izlanishlar olib borilgan.*

Kalit so‘zlar: *fuqaro, profilaktika, jamiyat, kengash, faoliyat, davlat, demokratik.*

O‘tgan qisqa davrda aholi muammolarini aniqlash va hal etish bo‘yicha «mahalla — sektor — Xalq qabulxonasi — mahalla» tamoyili asosida samarali hamkorlik tizimini joriy etish, mahallani xalq bilan davlat o‘rtasida ishonchli «ko‘prik» bo‘lishini amalga oshirish, oila va xotinqizlarni qo‘llab-quvvatlash borasida kompleks chora-tadbirlar amalga oshirildi.

Keyingi vaqtlarda jamiyat va davlat hayotining barcha sohalarida demokratik o‘zgarishlarni amalga oshirishda nodavlat notijorat tashkilotlari hamda fuqarolik jamiyati boshqa institutlarining roli va ahamiyatini, ijtimoiy faolligini oshirish bo‘yicha sezilarli choratadbirlar ko‘rildi .

Shu bilan birga, fuqarolar yig‘inlariga xos bo‘lmagan funksiyalar yuklatilayotganligi, ularning boshqa quyi idoralar bilan hamkorligi tizimli yo‘lga qo‘yilmaganligi, oila, xotinqizlar va keksalarga yordam ko‘rsatishning yaxlit tizimi mavjud emasligi, huquqbuzarliklarni barvaqt oldini olish bo‘yicha ko‘rilayotgan choralar samarali natija bermayotganligi jamiyatda ijtimoiy-ma‘naviy muhitni sog‘lomlashtirish va qonun ustuvorligini ta‘minlashga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Davlatimiz rahbarining 2018 yil 4 maydagi “Mamlakatni demokratik yangilash jarayonida fuqarolik jamiyati institutlarining rolini tubdan oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmonida fuqarolik jamiyati institutlarini har tomonlama qo‘llab quvvatlashga qaratilgan muxim vazifalar belgilab berildi .

Davlat va jamiyat ahamiyatiga molik hujjatlarni tayyorlashda O‘zbekiston xalqining qiziqishlari to‘la inobatga olinishini ta‘minlash uchun aholi o‘rtasida keng muhokamalar tashkil etish, doimiy ravishda xalq bilan muloqot qilish taqozo etiladi. Bunda, shubhasiz, fuqarolik jamiyati institutlari, xususan, nodavlat notijorat tashkilotlari faol bo‘lishlari darkor. O‘z navbatida, ushbu ijtimoiy tuzilmalar bilan amaliy muloqotni yo‘lga qo‘yish maqsadidida O‘zbekiston Respublikasi huzuridagi Fuqarolik jamiyatini rivojlantirish bo‘yicha maslahat kengashi tuzildi. Maslahat kengashi fuqarolik jamiyatini tashvishlantirayotgan dolzarb masalalarni izchil asosda muhokama qilib, mazkur sektorning holati va rivojlanish tendensiyasi haqida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentini muntazam ravishda habardor qilib boradi. Shuningdek, fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatining tashiliy-huquqiy va iqtisodiy asoslarini takomillashtirish, ijtimoiy sheriklik va jamoatchilik nazoratini amalga oshirish, mazkur institutlarning jamiyat boshqaruvidagi ishtirokini

kengaytirish uchun qulay sharoitlar yaratish masalalari bo‘yicha O‘zbekiston respublikasi Prezidentiga takliflar kiritadi.

Shuni ham qayd etish joizki, fuqarolik jamiyati institutlarining xalqaro hamkorligini rivojlantirish, ilg‘or xalqaro tajribani o‘rganish va uni O‘zbekiston sharoitida joriy etishda ko‘maklashish ham Maslahat kengashining vazifasidir. Maslahat kengashi faoliyati bevosita O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan muvofiqlashtiriladi.

Shu o‘rinda Prezidentimizning “Fuqarolik jamiyatini rivojlantirish markazi faoliyatini qo‘llab quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori (2019 yil 30 oktyabr) qabul qilinganini ham alohida ta’kidlash maqsadga muvofiq. Ushbu qarorda kuchli va adolatli fuqarolik jamiyatini qurish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarni kompleks o‘rganish, tahlil qilish va baholashning yaxlit va mustaqil tizimini shakllantirish, ijtimoiy sheriklik va jamoatchilik nazorati mexanizmlari samaradorligini oshirish, ularni yanada rivojlantirishga oid takliflarni ishlab chiqish uchun ilmiy-amaliy maydon yaratishga qaratilgan bir qator muhim vazifalar belgilandi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoev “Ichki ishlar organlarining faoliyati samaradorligini tubdan oshirish, jamoat tartibini, fuqarolarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ishonchli himoya qilishni taminlash, huquqbuzarliklarni oldini olish va profilaktikasi bo‘yicha respublikada yaxlit huquqiy tizim yaratilgan bo‘lib, unda ichki ishlar organlari muxum o‘rin egallaydi” – deb ta’kidlagan.

Shunday dolzarb va ma’suliyatli vazifalarni zamon talab darajasida bajarish uchun mamlakatimiz ichki ishlar idoralari tizimida keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Halq qabulxonalari va Virtual qabulxonasi fuqarolarning murojaatlari bilan ishlashning o‘ziga xos demokratik instituti sifatida amalda o‘zini oqlamoqda. Qisqa muddatda ana shu qabulxonalariga bir yarim million (1.5 mln) dan ziyod fuqaro murojaat qilgani va qancha-qancha odamning yillar davomida hal etilmagan muammolari ijobiy yechilgani O‘zbekiston halq hokimiyati nomiga emas, amalda joriy etilayotgani ko‘rsatilmoqda. Joylarda raxbarlarning yo‘l qo‘yilgan xato va kamchiliklari tezlik bilan bartaraf etish yuzasidan shaxsiy javobgarligi kuchaygani mazkur tizimning muxim natijasi bo‘ldi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 10 apreldagi 5005- sonli Farmonidan: To‘rtinchidan, jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari yuzaki ko‘rib chiqilmoqda, ularda ko‘tarilayotgan masalalar har tomonlama chuqur tahlil qilinmayapti, murojaatlarga rasmiyatchilik yuzasidangina javob berilayotgani fuqarolarning noroziligini keltirib chiqarmoqda, ularni O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Halq qabulxonalariga va boshqa tashkilotlariga shikoyat bilan murojaat etishga majbur qilmoqda .

Shundan kelib chiqib jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari bilan ishlashni tashkil yetishning sifat jixatdan mutlaqo yangi tartibini o‘rnatish, murojaatlarni ko‘rib chiqish va hal etishga yuzaki va rasmiyatchilik bilan yondashuvlarga chek qo‘yish, fuqarolarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish uchun vakolat doirasida barcha vositalarni ishga solish kerakligi belgilandi.

Ichki ishlar organlari xodimlarining funksional vazifalarini tahlil qilish natijalarining ko‘rsatish, ularni bajarish uchun zarur bo‘lgan kasbiy ko‘nikmalar orasida eng muximi xujjatlarni tuzish, rasmiylashtirish va tayorlash borasidagi ko‘nikmalardir (xodimlar ish

vaqtining 80% gacha bo‘lgan qismi xujjatlar bilan ishlashga sarflanadi). Ichki ishlar organlari xodimlarining bunday ko‘nikmalarga egaligi, ularning ish yuritish asoslarini bilishi – xujjatlar bilan ishlashga vaqt va kuch sarfini kamaytirishning eng muxim shartidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Odilov, X. A., Mirzajonova, S. A., & Rustamov, A. (2023). ATEROSKLEROZ TIBBIYOTDAGI DOLZARB MUAMMO VA UNGA AMALIY TAVSIYALAR. Engineering problems and innovations.
2. Odilov, X. A., & Eminov, R. I. (2023). CLINICAL OBSERVATIONS AND DIAGNOSTIC TECHNIQUES IN CHILDREN WITH COVID-19. Экономика и социум, (6-1 (109)), 343-349.
3. Аллаев, М. Я., Одилов, Х., Эминов, Р., Мелибаев, Ф., Абдурашидов, Ш., & Хакимов, У. К. (2020). Диагностическая и лечебная тактика при острой спаечной кишечной непроходимости у детей. Экономика и социум, (5-1 (72)), 305-312.
4. Одилов, Х. А., Эминов, Р. И., & Одилов, Ж. А. (2023). БОЛАЛАРДА БУЙРАКЛАР ИККИ ТОМОНЛАМА СИЙДИК ТОШ КАСАЛЛИГИ ДАВОЛАШ ТАКТИКАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ. Engineering problems and innovations.
5. Odilov, X. A., & Kh, K. S. (2023). INDICATORS OF CENTRAL HEMODYNAMICS, VENTILATION, OXIMETRY AND BLOOD FILLING OF THE BRAIN DURING INDUCTION OF ANESTHESIA WITH SEVOFLURANE IN CHILDREN. Экономика и социум, (6-2 (109)), 313-319.
6. Аллаев, М. Я., Мирзакаримов, Б. Х., Одилов, Х., Абдувалиева, Ч. М., Кадиров, К. З., & Халилов, Ш. К. (2022). Выбор оптимальных методов лечения при инвагинационной кишечной непроходимости у детей. Вестник экстренной медицины, 15(6), 19-22.
7. Эминов, Р. И., Одилов, Х. А., & Умарова, С. Д. (2023). ОПТИМИЗАЦИЯ ЛЕЧЕНИЯ И ДИАГНОСТИКИ ОСТРОГО АППЕНДИЦИТА У ДЕТЕЙ ДО 5 ЛЕТ. Engineering problems and innovations.